

Marek Gumkowski

Sytuacja i charakter. "Wywiad z Ballmayerem" i "Jak być kochaną" Kazimierza Brandysa, Waleria P. Wiedina, "Pamiętnik Literacki" z. 2 (1973) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 17/51, 108

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) WAŻYK Adam: Obnażenie przypadku. "Teksty" 1973 nr 3
s. 42-51.

Artykuł polemizuje z Jakobsonowską próbą wyłączenia języka poezji spod działania teorii języka sformułowanej przez de Saussure'a. Zdaniem autora, zasada dowolności znaku językowego obowiązuje i w tej dziedzinie wypowiedzi. W wierszach występują dwie równoległe, choć niekiedy powiązane wzajemnie, fale: sensu i dźwięku. W poezji klasycyzmu francuskiego odnaleźć można dążenie do harmonii dźwiękowej, podobnie - w polskim baroku. Romantyzm wprowadza związki zależności między sensem a dźwiękiem, zawsze jednak sygnans (brzmienie) służy sygnantowi. Symbolizm dążył do supremacji sygnansu nad sygnantem. Generacja następna, wbrew koncepcjom Mallarmégo, przeciwstawiającym sztukę przypadkowości życia, usiłuje sztukę do tej przypadkowości przybliżyć. Ostatnim etapem tego procesu, który równocześnie został przeniesiony przez Joyce'a do prozy, jest demonstracja przypadkowości dźwięku w poezji futurystów i dadaistów.

BP/51/9

H.F.

(I) WIEDINA Waleria P.: Sytuacja i charakter. "Wywiad z Ballmayerem" i "Jak być kochaną" Kazimierza Brandysa. "Pamiętnik Literacki" 1973 z. 2 s. 189-193.

Analiza dwóch utworów Kazimierza Brandysa, w których autorka szkicu stara się odnaleźć współzależność pomiędzy ich kompozycją (przede wszystkim sposobem narracji) a zawartą w nich moralistyką. Zainteresowanie autorki skupia się tu przede wszystkim na psychologicznej konstrukcji świadomości bohaterów, w stosunku do której fabuła pełni rolę drugorzędną.

BP/51/10

M.G.